

Kohti kiertotaloutta – rakentamisen jätteelle oikea arvo uutena raaka-ainetta



1 Pekka Vuorinen

Rakennus- ja kiinteistösektori ovat suuren volyyminsä takia tärkeä alue resurssitehokkuuksia tarkasteltaessa. Rakentamisen energiatehokkuutta on kiristetty kohti lähes nollaenergiarakentamista. Materiaalitehokkuuden osalta rakentamisen jätteisiin ja toisaalta kierrätysmateriaalien kasvavaan käyttöön vaikuttaa Euroopan unionin vuonna 2008 antama jätedirektiivi. Se velvoittaa jäsenvaltiot ehkäisemään jätteen syntyä ja tehostamaan sen kierrätystä.

Rakennusjätteen osalta Suomen tavoite on saavuttaa 70 % kierrätysaste materiaalkierrätyksenä vuonna 2020. Vuoden 2012 jätelaki ja jo päivitettyinä olevat asetukset sisältävät merkittäviä rakennusjätteen lajittelu- ja kierrätystiukennuksia.

Jatkeena 2011 julkistamalleen resurssitehokkuuden lippulaivahankkeelle ja sen sisältämälle rakentamisen materiaalitehokkuusosiolle Euroopan komissio julkisti kesäkuussa 2014 kiertotalouden tiedonannon, jossa se jopa kiristää kierrätystavoitteitaan. Komissio uusi myös jäteluokitusta ja antoi jätedirektiivin uudistamishetkessä tulkintoja, jotka lievimmilläänkin voivat haitata jätevirtojen hyödyntämistä. Ympäristövaikutusten arvioinnin osalta komission toimia varjostavat päällekkäiset ohjaukset ja aloitteet, joita on rakentamisen resurssitehokkuuden parantamisen tiedonannossa. Oleellista olisi yhteisesti tukea jo olemassa olevien aloitteiden toimeenpanoa ja työkalujen käyttöönottoa.

Kiertotaloutta ei synny pelkän lainsäädännön avulla eikä materiaalitehokkuus parane sulkemalla ovia kestävämmän perusteen. Komission tavoitteiltaan ristiriitaisia toimia ei ihmetellä pelkästään teollisuudessa. EU:n jäsenmailla on jatkossakin oltava kansallista liikkumatilaa jäteluokituksen soveltamisessa sellaisten jätevirtojen osalta, joiden hyötykäyttö ei aiheuta ympäristön tai terveyden kannalta merkittävää haittaa ja joiden hyödyntäminen on taloudelliset ja kokonaisympäristövaikutukset huomioituna perusteltua ja järkevää. Liikkumatilaa tarvitaan myös yksittäisten tavoitteiden osalta. Kaikkea jätettä ei pysytä järkevästi hyödyntämään.

Korjaus- ja purkurakentamisen määrä kasvaa. Jätevirraltaan se on jo ohittamassa vähäjätteen uudisrakentamisen. Eri materiaalipohjaisten jätteiden kierrätystä sekä eri teollisuussektorien sivuvirtojen hyödyntämistä on parannettava. Osalle rakentamisen jätevirroista on jo hyviä ja pitkäaikaisia referenssejä erityisesti infrarakentamisessa. Tietyille jätevirroille energiahöydyntämisen tulisi olla puhtaasti kansallisesti puolustettava etu.

Kiertotalous tarvitsee toimijoita. Markkinalähtöisyys ja vapaaehtoisuus tulevat olemaan kierrätystoiminnan tärkeitä, myös ohjaukeinoja mietittäessä ja kiertotalouden esteitä purettaessa. Tehokkuustoimia on suunniteltava ja toteutettava pitkäjänteisenä eri sidosryhmien yhteistyönä. Rakentamisen jäte kiertotalouden arvokkaana raaka-aineena on osa kansallista varallisuutta ja yhteisen edunvalvonnan arvoinen.

Pekka Vuorinen, ympäristö- ja energiajohtaja
Rakennustuoteteollisuus RTT ry
pekka.vuorinen@rakennusteollisuus.fi

Towards circular economy – construction waste given correct value as new raw material

Construction and demolition waste, and on the other hand the growing utilisation of recycled material, are in terms of material efficiency affected by the Waste Directive issued by the European Union in 2008. It requires the Member States to prevent the generation of waste and make recycling of waste more efficient. Finland has set the target to a 70% recycling level of building waste by 2020. The Waste Act of 2012 and its Decrees which are already being updated contain significant requirements for more comprehensive sorting and recycling of construction and demolition waste.

In continuation of its 2011 published flagship initiative on resource efficient Europe and the section in it that focused on the material efficiency of construction, the European Commission published in June 2014 a Communication in which it actually specifies even more stringent recycling targets. The Commission also reformed its waste classification and the proposal for the reform of the Waste Directive contained interpretations, which even in their mildest form can restrict the utilisation of waste streams. As far as environmental impact assessment is concerned, the Commission's actions are handicapped by overlapping policy instruments and the initiatives contained in the Communication on the improvement of resource efficiency in construction. Joint support to the execution of existing initiatives and introduction of tools would be essential.

Circular economy cannot be created by legislation alone. The Commission's mutually contradictory actions in terms of targets are not a cause of bewilderment only in industry. The Member States of the EU must also in future have national leeway in the application of waste classification to waste streams, which can be recovered without any significant risks to the environment or human health, and the utilisation of which is justified and rational taking financial and total environmental effects into account. All waste cannot be sensibly reused or recycled.

Waste volumes from renovation and demolition buildings and constructed assets are already getting larger than the small waste amounts from new buildings. We have to improve the recycling of waste and the recovery of by-product streams from various industrial sectors. Part of waste streams from construction already boast good, long-term references, particularly in infra construction. In the case of certain waste streams, energy recovery is an advantage that should be defended purely on a national level.

Circular economy requires operators. Actions have to be planned to improve efficiency, and implemented by means of long-term cooperation between different stakeholders. As a valuable raw material in circular economy, building waste is part of national wealth and worthy of collective advocacy.

Pekka Vuorinen, Director, Environment and Energy
Finnish Association of Construction Product Industries
pekka.vuorinen@rakennusteollisuus.fi